

Redacțiunea, Administrațiunea și
Tipografia:
BRASOVU, piața mare Nr. 22.
Scriitorii redacțiunii au se pri-
mesch. Manuscrisurile nu se re-
trimis a!

Birourile de abonațiuni:
BRASOVU, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primoresch în Viena:
Budaj'skose, Hasenauer & Vogler
(Otto Haas), Heinrich Schalk, Alois
Bernoldi, M. Dukes, A. Oppelt, J. Dan-
enberg; în Budapesta: A. V. Gold-
berger, Anton Mezei, Eekstein Bernoldi;
în Frankfurt: G. L. Daube; în Ham-
burg: A. Steiner.

Prețurile inserțiunilor: o seriă
garmondu pe o colônă 6 cr.
și 30 cr. timbru pentru o pu-
blicare. Publicări mai dese
după tariful și învoiașă.
Reclame pe pagina III-a o se-
riă 10 cr. v. a. s. 80 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL II.

„Gazeta” iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.
Se primumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la dd. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov:
la administrațiune, piața mare
Nr. 22, etajul I.: pe un an 10
fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în
casă: Pe un an 12 fl., pe
șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Unu esemplar 5 cr. v. a. s. 15 bani.
Atâtă abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte.

Nr. 209.

Brașov, Vineri 23 Septemvrie (5 Octomvrie)

1888.

Nou abonamentu

la

„GAZETA TRANSILVANIEI”.

Cu 1 Octomvrie 1888 st. v. se deschide nou
abonamentu la care invităm pe toți amicii și spri-
jitorii foiei noastre.

Prețulu abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei luni 3 fl.
pe șase luni 6 fl.
pe un an 12 fl.

Pentru România și străinătate:

pe trei luni 10 franci,
pe șase luni 20 franci,
pe un an 40 franci.

Abonarea se pôte face mai ușor și
mai repede prin mandate postate.

Domnii, cari se vor abona din nou,
să binevoescă a scrie adresa lămurită și
a arêta și posta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei”.

Brașov, 22 Septemvrie v.

Cel mai însemnatu evenimentu
al dlei este visita împăratului
Germaniei la curtea de Viena.

Pe drumulu dela Petersburgu,
Stockholm, Copenhaga, Stuttgart,
München împăratulu Wilhelm II
a ajuns și în metropola Austriei,
de unde va merge să viziteze ce-
tatea eternă, capitala Italiei unite.

Deja acestu itineraru alu mo-
narchului germanu dovedesce po-
zițiunea însemnată și puternică a
împărăției sale, care predomină
astăzi situațiunea politică în Eu-
ropa.

Primirea ce i s'a făcutu lui
Wilhelm II în Viena a fostu en-
tusiastică. Vechia reședință a
Habsburgilor fiindu în prepon-
deranță germană, este o aparițiune
naturală, că populațiunea Vienei
întempină pe împăratulu Wilhelm
nu numai cu căldura, ce se dato-
resce unui suveranu, care stă în
strînse legături de alianță cu
Austria, ci și cu simpatia ce-o lăgă

de poporul iurudit germanu din
împărăția vecină.

Aprețările ce le facu foile
germane din Austria asupra vi-
sitei împăratului Wilhelm la Viena
sunt pētrunse de convincțiunea,
că numai în strînse și durabila
unire cu Germania monarchia
habsburgică își pôte vedea asigu-
rată viitorulu său și că amicitia
dintre aceste dou împărății este
o necesitate chiar pentru pacea
și liniștea Europei.

„Visita împăratului Wilhelm în
Viena — scrie „N. fr. Presse” —
„este o solemnă mărturisire a
scopurilor alianței de pace, ce lăgă
Germania și Austro-Ungaria. In-
tre Rusia și Germania domnea
mare încordare, când Wilhelm II
a plecatu la Peterhof; intențiunea
acelei călătorii a fostu de a-o mai
micșora și îndulci prin înoirea re-
lațiunilor personale cu vērulu de
pe tronulu Țarilor. Dér nici mă-
caru umbră de încordare nu dom-
nesce între Germania și Austro-
Ungaria; nu e nimic de schim-
batu și de domolitu. Motivulu
visitei în Viena este numai și nu-
mai de a sancționa starea de lu-
cruri esistentă ca nealterabilă, de
a documenta cordiala amicitia, ce
leagă ambele curți, precum și ten-
dința de pace, care formeză chi-
tulu ei, și tocmai de aceea acesta
visită nu este numai unu act de
curtoasiă, ci ea însemnă programa
politice esteriore, pe care Wil-
helm II e decisu să-o observe și
să-o manifeste, cum a moștenit-o
dela înaintașii săi“....

Dér nu toți din acesta monar-
chiă sunt de părere, că programa
politice esteriore a lui Wilhelm
II este singuru mântuitoare. Sunt
mulți, și între acestia mai alesu
Slavii, cari privescu cu ôrecare
neîncredere la acesta programă și
se întrebă cu ôrecare îngrijire: ce
folosu a adusu până acuma po-

poreloru din monarchia habsbur-
gică alianța cu Germania? Până
acuma, dicit ei, numai Maghiarii
pôt fi satisfăcuti de rezultatele
ei, căci ei au a mulțami mai mult
influenței germane poziția lor
predominantă politică, ér câtu
pentru Germanii Austriei ei spe-
reză, că strînse legătură cu impe-
riulu germanu le va face posibilu
cu timpul a redobândi supre-
mația dincolo de Laita.

Se află de altă parte și între
Germanii austriaci de aceia, cari
nu-și punu totă încrederea în pro-
grama esteriore germană și cari
arū voi să ferescă monarchia de-o
legătură prea strînse cu Germa-
nia, care i-ar răpi cu totul liber-
tatea de acțiune, făcându-o unu
felu de vasală a Hohenzollerilor.

S'a mai născutu în timpul
din urmă și bănuială, că împăra-
tulu Wilhelm ar avé de gându a
face pe mijlocitorulu între Rusia
și Austria, îndemnându-o pe cea
din urmă a-și părăsi politica orien-
tală de până acuma.

Tôte aceste curenturi, păreri
și combinații sunt puse ađi în
mișcare prin prezența împăratului
Wilhelm în vechia capitală a Aus-
triei.

Se totu vorbesce de asigurarea
păcii. Unde rămâne însé cestiunea
ușurării sôrtei cetățenilor, cari
nu mai pot suportă sarcinele im-
puse prin continuele înarmări?
Unde rămâne libertatea popore-
loru?

Cine ar cuteza a prevesti ađi
ce ne voru mai aduce nouele îm-
brățișări dintre monarhi?

Noua organizația a armatei.

Idea unei noue urganisări a armatei
preocupă astăzi cercurile guvernamen-
tale. E vorba de a reforma nu numai
honveđimea, ci și armata comună, îngre-

uindú din nou și încă în măsură consi-
derabilă sarcinile cetățenilor.

În sensulu reformelor proiectate,
din tinerimea ce se presentă la asentare
va avé să se completeze contingentulu
cerutu pentru armata comună, din
restu se va completa contingentulu
honveđimei și toți ceilalți tineri apoi vor
fi asentați pentru armata de rezervă, es-
cepțiune făcându singuru numai aceia,
cari sunt incapabili pentru serviciulu
militaru.

Va să dică, în sensulu acestui pro-
iectu, pe viitoru nu se va stabili nume-
rulu ostașilor prin legi aduse în dietă,
ci fiă-care individuu aptu de serviciu va
avé să fiă militar. Prin noua lege pen-
tru glôte se dá numai dreptulu de a se
întregi armata de rezervă din prima
clasă a glotașilor, acum însé dreptulu
acesta s'a generalisatu cu privire la în-
trêga tinerime.

Din proiectulu eventualei reforme
mai accentuăm, că tinerii voluntari pe
an, decât la anul nu voru fi în stare
să depună esamenulu de oficeru, voru fi
obligați ca să servescă în armată încă
unu an, va să dică cu totul doi ani.
Observăm, că „Egyetertes” privesce în
acesta o sarcină deosebită pentru tineri-
imea maghiară; se teme foia ungurescă,
că tinerii maghiari, fiindcă nu prea scu
limba germană, voru avé să servescă la
miliția totu doi ani în locu de unu...

Din noulu proiectu de organizare
al armatei mai amintim în fine, că
serviciulu militar nu se va începe pe
viitoru dela anul alu 20-lea alu etății,
ci dela alu 21-lea. Va să dică tinerii nu
se voru mai elibera din miliția când
voru fi de 24 de ani, ci când voru fi de
25 de ani de etate. Cu modul a
cesta se cauză o greutate destul de
însemnată pentru tinerii, cari cu unu
an mai de timpuriu ar fi voit să-și în-
temeieze familia, să-și înființeze atelierulu
ori industrie propriă și din anii mai vi-
guroși ai vieții să pôta jertfi cu unulu
mai multu pentru viitorulu și binele său
propriu.

Așa déră nici acestu nou proiectu

FOILETONULU „GAZ. TRANS.”

(1)

Cele patru temperamente.

Prelegere umoristică.

Domnii mei!

Unu capu deșteptu a descoperitu, că
deja în copilăria cea mai fragedă a nea-
mului omenescu, tôte căpăținile ôme-
nilor au avutu o parte anterioră și alta
posterioră, o parte dreptă și una stângă.
Acestu rezultat impătratú a condusu
la nenumărate asemenea rezultate, așa d.
e. că lumea are patru margini, globulu
pământescu patru elemente, anul patru
anotimpuri, statulu patru staturi, ô-
menii patru temperamente ș. a.

Pe lângă aceste rezultate ômenii au
statu unu restimpu ôrecare. — Însé după
ce s'au desvoltatu ômenii din ce în ce
mai tare, căpăținile lor au devenit din ce în
ce mai multi-laterale și acesta multilatera-
litate s'a făcutu pe contulu acestei pa-
trulateralități. — Cele patru elemente
s'au descompusu în vre-o șese-deci sub-
stanțe radicale și în locul celor patru
linii, compasulu a primitu trei-deci și
dou. S'au descoperitu țeri d. e. Danemarca
— unde nu s'au aflatu nici êrnă

nici vēră; — și de aceea cele patru a-
notimpuri s'au esprimatú în douspre-
dece luni.

Chiar și împărțirea staturilor n'a
pututu să se susțină multu. Nobilimea
s'a dedicatu chiamării preoțesce îndelet-
nicindu-se și cu afacerile civile, preoți-
mea a devenitu din ce în ce mai lu-
menă, cetățenii și-au cumpăratu titluri
nobile și țeranii bunuri de ale nobili-
mei — scurtu staturile s'au descompusu
în părți singuratece.

Din tôte împărțirile în patru părți
nu mai avem acum decâtu învătătura
despre cele patru temperamente, pe care
cu această ocaziune am intențiunea de a-o
espune onorabililor mei ascultători în-
tr'unu estrasú scurtu:

Se află patru temperamente seu fir,
domnii mei, anume: celú sanguinicu, celú
colericu, celú melancolicu și celú fleg-
maticu.

Negreșitu că suntú unii ômeni cari
susțin, că numêrul temperamentelor
s'ar ridica la vre-o optu sute de milioane;
însé acesta eu o voiu nega în modul
celú mai hotărítu, până când nu mi se
va propune o specificațiune a tuturor
temperamentelor.

Déră din complesanță deosebită față
cu cei de altă părere, totuși voiescu a
concede, că temperamentele chiar așa de
raru se găsesc curate, ca și substanțele
radicale, ba încă — că temperamentulu
individualu alu celor mai mulți ômeni
este o amestecătură a celor patru tem-
peramente susu amintite.

Nici-decum nu voiescu să mă ames-
tecú a esplica onorabililor mei ascult-
ători originea diferitelor temperamente.
Încercarea în această direcțiune ar dá
cuvântarei mele aceeași lungime și lă-
țime, care o are o vorbire comună poli-
tică și ceea ce ar fi mai neplăcutu — mi
s'ar puté întempla ce i s'a întemplatú
deja cutărui onorabilu oratoru adecă:
când prelegerea mea, care a duratu ôre
întregi, ar fi finitá, atunci aceia dintre
ascultători, cari s'ar mai ađi tređi, ar fi
tocmai așa de înțelepți ca și la începu-
tatu vorbirei; căci deși învătății au cănu-
tatú atâtu aci, câtú și dincolo — nu nu-
mai în fazele planșilor, ci și în ato-
mii sângelui — după cauza diversității
temperamentelor, totuși ei încă nu s'au
unitu asupra acestui lucru, de a găsi un-
deva aceea cauză. — Noi ne vom ține
decú de ceea ce ne este cunoscutu, adecă:

de operațiunile temperamentelor și a
simptomelor lor estere.

Sanguiniculu este unu copilu alu
momentului. — Pentru elú esistă numai
unu timpu adecă — prezentu. Trecu-
tulu elú l'a uitatu și la viitoru mai are
unu timpu să se mai jugete. După îm-
părțirile tuturor amicilor săi, elú are
o inimă bună, lui îi poți propune ce vo-
iesci; elú se învoiesce în tôte, numai cu stu-
diulu matematicu nu. Decă virtutea și vi-
țiu sunt îndatinări atunci elú nu este nici
virtuosu, nici nici vițiosu, căci nici pati-
mile sale, nici principiile sale nu dom-
nescu în decursu de patru-spre-dece zile
dup'olaltă. Elú este neconstantú în tôte,
escepționându-se amorulu; pentru-că elú
este în continuu amorsatu, și numai obi-
jectulu amorului său și-lú schimbă neîn-
cetatu. Elú își ține în modú conscien-
țiosu promisiunile sale încatu nu le uită
său încatu împlinirea lor nu-i pregă-
tesce nici o incomoditate. Nenumêratú
este numêrul întreprinderilor sale în-
cepute; acele întreprinderi însé, pe cari
le duce în deplinire, le poți de grabă
numera.

(Va urma.)

de organizare a armatei nu promite nici o bucurie pentru masa cetățenilor.

DIN AFARĂ.

Dilele acestea a apărut în Rusia o broșură, ală cărei autor e principele Nicolae Galițin și în care se vorbește de relațiunile dintre Rusia și Germania. Până la 1860, dice broșura, Rușii și Germanii au trăit în cele mai bune relații; de atunci lucrurile s'au schimbat. Vina pentru acesta e a presei oficiose germane și a principelui de Bismark, cari cred că în Rusia ar fi existând un partid politic panslavist. Principele Galițin susține, că această credință e greșită. Panslavismul politic e un vis de care Rușii s'au vindecat de când au cunoscut mai d'aproape pe frații slavii. De sigur că Rușii aspiră la o comunitate culturală cu toți Slavii; dăr atăt. Nu mai există decă decăt panslavismul cultural.

Autorul sfătuesce pressa să se potolască; astfel s'ar linișci opinia publică și Rușii ar trăi în veci bine cu Germanii. Principele Bismark ar trebui asemenea să se convingă, că nu e de făcut nimic cu Austro-Ungaria, care e osândită să se descompue.

După cum se pôte vedea, publicistica rusă a întreprinsă o înțregă campanie având de scop a despărți Germania de Austro-Ungaria.

Consiliarul Dr. Geffcken, care este urmărit pentru publicațiunea în „Deutsche Rundschau“. a fost mai înainte în diplomația orașului său natal Hamburg în diferite poziții, el a fost activ și ca ambasador hanseatic în Berlin și în anii 1870 a fost profesor la facultatea de drept în Strassburg. Dela 1854 până la 1868 a fost ambasador al Hamburgului, mai mulți ani și în Londra. Se pare, că acolo a legat relații intime, cari i s'au luat în nume de reu în Berlin. Dela 1881 trăiesce Dr. Geffcken ca om privat în Hamburg. El se numără între contrarii politici ai lui Bismark. Geffcken se pôte numi în general moderat conservativ, dăr a scris de repește ori în ziarele englese în contra politicii bismarkiane. — „Börsen-Courier“ anunță, că și ministrul de justiție Friedberg posedă un exemplar al însemnărilor memoriale ale lui Frederic și că toate exemplarele câte le-a fost împărțit prințul de coronă, le-a împărțit în casa lui Friedberg.

Din Paris se telegrafiază, că ministrul de externe francesu Goblet, cu ocaziunea banchetului din Amiens, s'a declarat în termiți foarte violenți *contra lui Boulanger*. Boulanger — dice el — a luat asupra sa cel mai trist și cel mai păcătos rol. El a făcut o nouă fracțiune de partid, ce se numesce boulangism. Nu e vorba aici nici de program, nici de partid, ci singur numai de o poftă de gloriă personală. Nu cunosc nimenea principile lui Boulanger nici cu privire la politica externă, nici cu privire la cea internă. Ceea ce voesce el este, ca să fiă președinte al republicii. Decă la proximele alegeri ar reesi Boulangistii, urmarea n'ar pôte să fiă alta, decăt anarchia și revoluția, eventual chiar și războiu în afară și acest războiu ar trebui să-l suportăm între cele mai triste împrejurări. Noi vom o Francie mare și tare, sub astfel de împrejurări însă, prin ce este asigurată puterea Franciei?...

Cu altă ocaziune, din incidentul solemnității deschiderii unei școle profesionale, Goblet s'a pronunțat asupra *situațiunii interne și externe a Franciei*, precum și asupra *Boulangismului*. De geaba am voi să ascundem nedumeririle ce le-ar aduce cu sine regretabile, surprinzătoare și amenințătoare reușire a lui Boulanger cu ocaziunea viitoarelor alegeri. Ce altă ar pôte să aducă poli-

tica lui Boulanger, decăt repețirea unor nouă aventuri? Goblet amintesce meritele ce le are republica pentru țară, fără a nega însă că ar fi de dorit și unele reforme. Răul provine de acolo, că majoritatea dietei nu e omogenă. Decă în viitoră dietă s'ar afla mulți aderenți de ai lui Boulanger, această împrejurare ar provoca numai confuzie și ar tinde la anarchia său dictatorială, probabil chiar la războiu civil, din care ar pôte să urmeze războiu în afară și încă în cazul de față în nisce împrejurări tôte critice. Ministrul speră însă, că republica va învinge și noua dietă se va constitui din astfel de bărbați, cari să asigure pentru viitor pacea și fericirea țerei.

Guvernul bulgar și Macedonia.

Primul ministru bulgar, d. Stambulov, a avut o convorbire cu corespondentul din Sofia al lui „Pester Lloyd“ cu privire la *cesiunea Macedoniei*.

E imposibil, dice d. Stambulov, ca noi Bulgarii să nu simțim durerile pe cari le suferă frații noștri din Macedonia. Dăr ar fi o greșală să se credă că, pentru acesta, am avé de gând să deschidem adă cesiunea Macedoniei. „Tota mișcarea macedonenă e în mâinile mele și ea va izbucni ori când voi voi, dăr nu e acum timpul. Bulgaria vré să trăiescă în pace cu Turcia. Europa pôte să fiă fără grijă. Decă Sărbii și Grecii nu se vor amesteca în trebilă Macedoniei, să vor abținé și Bulgarii.“

Tot cu privire la agitațiile din Macedonia se comunică din Belgrad, că ele se dătoresc instigațiilor rusesce, cari au drept țintă să producă neînțelegere între guvernul sârb și guvernul bulgar; dăr ele n'au reușit să atingă scopul.

SCRIRILE DILEI.

Iubitul nostru confrate *Stefan Bobancu*, care și-a împlinită pedepșa ce i-a fost dictată de cătră tribunalul cu jurați din Clușiu, va sosi cu trenul de astă seară din Vașu spre a-și ocupa erăși postul său în redacțiunea „Gazetei“. Dumnezeu să-l aducă voinic și sănătos în mijlocul familiei sale, a amicilor și conaționalilor săi. Îu așteptăm cu dor.

Duminecă în 25 l. v. se va ține, după cum ni se împărtășesce, *sărbătoarea S-tei Sofii*, patrona școlilor centrale române de aici. Cu privilegiul acesta se va ține în biserica S-tului Nicolae parastas pentru fundatorii și binefăcătorii acestor școle. După parastas tinerimea studiosă, corpul profesoral și publicul asistent se va îndrepta în procesiune spre edificiul școlar, unde se va oficia sfințirea apei. După îndeplinirea acestui act demn, d-lă profesor *Ion Popca* va ține o vorbire festivă, în care va face amintire în deosebi de fostul director al școlilor medii Dr. *Ion G. Meșotă*, de ore-ce acum sunt de ce an, de când a răposat acest vrednic bărbat. Corul Reuniunii române de gimnastică și de cântări împreună cu cel școlar, dirijate de d-lă profesor *Nicolae Popovici*, vor executa două frumoșe imnuri.

Diarul englesu „Glasgow Herald“ publică o corespondență ce i se trimite din Budapesta cu privire la *manevrele de estă timp ale armatei austro-ungare*. Opiniunea ce se pronunță în colonele folei englese atăt asupra armatei în genere, cât și mai virtos asupra corpului ofiteresc, e *câtă se pôte mai nefavorabilă*.

Delegațiunile școlii dela gimnaziul român din loc, cari se ocupă cu mult zel de îmbunătățirea acestor școle, au terminat în ședința de ieri un Regu-

lament prin care se introduce o reformă esențială în conducerea gimnaziului, a școlilor comerciale și reale, cum și a școlilor de fete. Anume tôte aceste institut stau în prima linie sub conducerea unui singur director, acestuia însă i se dau ca ajutor doi conectori, unul pentru gimnaziu și școala de fete, ală doilea pentru școlile reale și cele comerciale. Ambii conectori sunt totodată și conducători de studii pentru corpurile respective.

Tot în ședința de ieri s'au ales ca membri ai *Eforiei școlare* următoarele persoane: *Ioan Petrică, I. Lengher, V. Voinea, T. Nicolau, St. Iosif, L. Nastasi, Nic. Ciurcu, Diam. Manole, G. B. Poppu, N. Străvoiu, P. Nemeș și B. Baiulescu*.

În 29 Sept. și-a ținut *conventul districtual ală bisericii reformate ardelen* adunarea generală. S'au prezentat preste 200 de membri. După o rugăciune a episcopului Dominik Szasz, a ținut curatorul superior br. Desider Banffy discursul de deschidere. După constituire a cetit episcopul Szasz un raport lung, amintind de meritele răposatului ministru Trefort și de formarea multor comunități nouă bisericesce, a mai multor fonduri bisericesce, precum și de didirea a număröse biserici, școle și case parohiale. Mai departe a amintit contractul de sprijinire încheiat cu Kulturregylet-ul ș. a. ș. a.

Din *Sighisora* se scrie folei „S. d. Tagbl.“, că culesul de cucuruz se va termina în ținutul acela la 13 Octomvre; rezultatul va fi în privința calității satisfăcător, în privința cantitativă însă va fi mai puțin cucuruz ca în anul trecut. Strugurii cu totă timpul frumos nu vor să se îndulescă cum se cade. În timpul din urmă nisce speculanți străini au cumpărat aproape tôte proviziunile de hemeiu, ce le-au aflat p'aici.

Duminecă în 25 l. c. la 3 ore p. m. va fi adunarea generală extraordinară a *Reuniunii de gimnastică și de cântări* în sala de probe a reuniunii.

Resultatul înscrierilor la școlile comunale din Budapesta pentru anul școlastic curent este următorul: în cele 3 școli reale s'au înscris 1355 școlari, mai puțină decă cu 57 ca în anul trecut; în cele 7 școli civile de fete și 4 de băieți s'au înscris 3948, mai multă cu 153 ca în anul trecut; în 3 școli comerciale medii s'au înscris 446, mai multă cu 32 ca în anul trecut; în 3 școli comerciale inferioare 282, mai multă cu 94; în 56 școli elementare populare s'au înscris 29,490, mai multă cu 935; în 16 școli industriale 5378, mai multă cu 1300 ca în anul trecut. Cu totul s'au înscris în cele 93 școli diferite, ce se află în Budapesta, 41,483 școlari, mai multă cu 2607 ca în anul trecut.

Înmormântarea inteligentei d-re *Iulia Hașdeu* s'a săvârșit Luni, 19 Septemvre st. v. Ceremonia săntă s'a săvârșit prin P. S. S. Episcopul Argeșului și arhiepiscopul C. Orlénu. D-lă Mumaiu, șeful uneia din secțiunile Archivelor, a narat viața răposatei storcând lacrimi din ochii numărösului public, între care se află înțregul corpul universitar și cel profesional. Pe un car alb, încărcat de corone și de flori, și purtat de patru cai albi, cu panglicele purtate de tinere fete și de studenți, membri ai societății „Unirea“, plecă pentru ultima călătorie cadavrul tinerei copile. La Academia, d. Ionescu Gion a rostit un frumos discurs, în urma căruia cortegiul s'a îndreptat spre cimitirul Bellu, unde fu depusă osămintele răposatei.

Locotenentul în armata română *Stefan Cristescu*, trimis în Franca pentru completarea studiilor sale militare, a inventat un *instrument de calcul integral și diferențiar*, pe care l'a și trimis ministerului de resbelă din Bucuresci, cerând a fi brevetat.

Tabloul lui Munkacsy „Christos pe muntele Golgotha“ a fost cumpărat de Wanamaker cu prețul de 400,000 franci. Același amator a cumpărat și renumitul tablou al lui Munkacsy, Christos înaintea lui Pilat.

Astă seară, Joi, va da *musica orășănescă* de aici în sala otelului Nr. I sub conducerea dirigentului său A. Brandner un *concert de soliști*. Programa este foarte ală și se vor executa opt piese nouă. — Musica orășănescă va arangia în sezonul de toamnă patru concerte cu abonament în sala otelului Nr. I

În 1 Octomvre a. c. s'au tras în Viena *losurile de stat dela 1854*. Câștigul cel mare cade pe seria 1550 nr. 9—5000 fl., câștigă seria 1979 nr. 9; câte 2000 fl. câștigă Sr. 1262 nr. 16, Sr. 1418 nr. 18, Sr. 2057 nr. 9, Sr. 3378 nr. 6 și Sr. 3684 nr. 29.

Aruncuri pentru teatrul maghiar din Deșu?

Solnoc-Dobca, 24 Sept. 1888.

Adunarea ordinară de toamnă a comitetului comitatensu în acest comitat se va ține estimp în 16 Octomvre. Intre obiectele acelei adunări este unul de însemnătate mare pentru punga contribuțiilor din acest comitat oblată de comitele suprem br. Banffy Dezső. Anume: Torma Miklos face propunerea de a se arunca dare supletoria pe locuitorii comitatului pentru *scopuri culturale*. (12. „Torma Miklos varmegyei bizotsági tagnak „kulturalis czelokra“ fordítandó potado kivetése iránt bejelentett indítványa.“) Și ce se înțelege sub „scopuri culturale“? Se vorbește în lung și lat, că scopul din vorbă e teatrul din Deșu. Și cu dreptă cuvânt. — Acesta a pătuns ca un fulger sdrobitor în tôte părțile comitatului. Maghiari, Români, cu toții se uimesc și îngrozesc de imposibilită nouă ce li-se pune în prospect. Și nu-i nirare.

Ministrul actual de finanțe a pus șurub de oțel pe contribuții de sub stăpânirea sa și-l întorce mereu cu mâna de feră, căci deficitul e mare, datoria statului cumplită, finanțele aproape să se compromită, și atunci ce e mai mult pentru guvernăni, se compromite și înțelepciunea guvernării de 13 ani.

Plătindu mereu, poporul plătesce er, încât nu-i ajunge de unde să plătescă, i se vinde și straiul cel din urmă.

Greutățile pe comune s'au multe și mari, fel de fel de adausuri la dare (potadó), încât în cele mai multe comune adausul la dare ajunge la 60—70 %

Acum mai vine și noul deputat dietal, — cred că cu recomandare nu prea plăcută înaintea alegătorilor săi din Secu, — să mai ceară urcarea greutăților pe umeri atăt de împovărați ai bieților muncitori, — Pentru ce? Pentru teatrul din Deșu învelit în frasa „kulturalis czelok“.

Se scie ce lucruri mari s'au săvârșit în aceste comitat. Drum de feră dela Apohida până la Bistrița, drum de feră cătră Ileanda la Zelau, zidiri comitatense, și mai sciu eu? — tôte cu putere de vapor și cu iuțimea lui. Și la tôte acestea, cea mai mare onore au avut locuitorii acestui comitat.

Dăr apoi drumurile comitatense plătite în bani sau cu munca grea ș. a. Apoi cum să nu se îngrozescă, când aud că Torma Miklos vrea să le mai adaugă sarcinile pentru teatrul din Deșu de sub mantaua „kulturalis czelok“?

Propunerea lui Torma Miklos de se va primi, ceea ce nu-mi vine a crede, va aduce cu sine trista privelisco, că se vor vinde sumanele bieților omenii cu toba, ca domni din Deșiu să-și potă petrece, să se potă delecta în peștriu costumul alți teatraliștilor și aplauda. — Să se esplică.

Scoterea dărei se face și cu execuția acolor unde se dă de renitență, dă de ordinaru nu renitența aduce pe executorul, ci lipsa și sărăcirea bieților omenii, sleirea și secarea isvórelor de câștig. Esecutorul amésurat, marșrutei, vinde dela bietul om pe ce potă pune mâna, până și cămașa din spate. În piața Deșiuului se vor vinde sumanele din urmă ale omenilor și, dela votarea dărei supletorii, de la Torma, și pentru această dare, ér d-nii din Deșiu în periferia aceleiași piațe, s'era se vor desfăta în cântecele și horile de pe scenă.

Și totuși această propunere potă să și trecă prin ciurul celui rar, al adunării comitei. Bánffy nu va modera o lécă zelul tinérú alú deputatului, vędéndú sarcinile cele multe de pe umérul locuitorilor din comitatul s'eu, vędéndú-i spetiți de multele dări supletorii, și sciindú bine și aceea, că: Comitatul nu este în dreptu a vota dare pe locuitorii pentru și cu scopu de petreceri și distracțiuni, fiă acelea direse în ori ce limbă de sub sóre. —

Teatrul din Deșiu l'a ridicatú o soc etate privată pe acții. Căci în Viena este teatru, în Pesta asemenea, ba și în Clușiu, de ce se nu fiă și în Deșiu?.... Toți oficialii comitatului ca la poruncă și-au luatú acții, — societatea aceea, cu titlul patriotismului, a atérnatú asupra presiunei s'a pusú dare pentru teatru „de bună voe“ pe mai multe comune. — Puținú au contribuitú și din îndemnul propriu. Alții, cari au fostú mai la adăpostú de sabia lui Damocle, și-au rezervatú banii pentru plățirea multelor și marilor greutăți publice, lăsândú ca să-și câștige domni modú de petrecere, ca se nu li-se urască în serile cele lungi de iernă. În fine pe lângă unú cambiu sdravénú s'a redicatú teatrul. Au începutú a se perénda trupe teatrale, cari nu se putură susține decâtú pe timpú scurtú, și când se depártau și lăsau în Deșiu obiecte de prețú, decât le aveau, s'eu în celú mai bunú casú datorii, érú umedulú de parentă, s'a redusú la pozițiile de a sta golú cu lunile spre învértoșarea cambiuului. — Ca să se mai scótă din înfundătură, comitatulú i-a votatú anul o subvenția de 3000 fl. din chiria unui edificiu comitatensú, — vedú Dómne banú întrecetóri, de nu scia omulú ce se facú cu ei, — banú comuni întreprinderea unei societăți private! și acum, — „quid hoc ad tantam sitim!“ — „apetitulú vine mánscândú“, se ochesco la punga contribuțiilor, cu titlul „dare supletorii pentru scopuri culturale.“ —

Echitatea, — se vorbimú și despre această.

În comitatulú Solnocú-Dobéca, majoritatea absolută a locuitorilor suntú Români, societatea privată de naționaliitate maghiară, ce a ziditú teatrulú, l'au ridicatú esclusivú cu limba maghiară, și ca se nu-i plesnescă cuiva prin minte, necum se poftescă ceva parte la densusulú, dér micú ca să-și întipuescú că potă aúdi vreodată întrinsulú reprezentare cu limba română îngrăditú c'umanú paragrafú, ce eschide pe večí din trénsulú ori ce limbă afară de cea maghiară. Ei bine. Unde ar fi acum echitatea ca și Români să fiă îndatorati a plăti din greu pentr'unú teatru, ce nu-i privește, unú teatru a unei societăți „private“? —

De ne-amú puté face bisericú, ca se ne rugámú lui D-đeu, și școle ca se ne luminámú, — de această avemú lipsă, și mai remâne, după plățirea greutăților statului, — éră teatru facú-și și lú susțină domni din Deșiu, decât vreu să-și petrecă, și cu limba care le place. De unde n'avemú nici în clinú nici în mánecă, nu putemú fi îndatorati de a da nicú unui crucerú. Asta este vorba Románului din teatru, și cu darea supletorii pentru teatru, s'eu cum se diše „kulturalis czélok“. — Și nu este mirare.

Cine să-și mai potă permite lucsulú de a-și înmulți sarcinile, ce este datorú de a le suporta, cu greutăți produse de o societate privată ce și-a făcutú calcululú greșitú?....

Ore echitatea acasă este (la noi) în comitatulú nostru? — Úrma va alege.

Reprezentatiune în afacerea rěscumpărării regalilor.

(Urmare.)

Expunéndú în deplină convingere principii-le acestea, nu ne ferimú de postulatele practice, după care rěscumpărarea regalilor are să fiă câtú se poté de simplă și de sigură.

Nu ne ferimú nici de considerarea legitimă a intereselor erarului, pentru că nici pe departe nu dorimú se se aducă dispozițiuni legale după care singurati-cii se potă face față cu erarulú pretensi-unú exagerate.

Scimú noi bine, că venitulú adevératú alú dreptului regalú este rezultatul conlucrării multorú impregiurări, pe care cu aplicari normale alú legislațiunii în cele mai multe casuri este imposibilú a le descoperi. Chiar de aceea credemú, că excepțiunile indicate de noi pentru îndreptarea neajunsurilor ce resultă din statorirea venitulú după dare trebuie circumscrie cu îngrijire și trebuie aplicate între dovedile oficiale și dovedirea cu documente scrise și scrutate oficiósă a datelorú positive.

După-ce însé se poté prevedé, că proprietarii în număróse casuri se vorú simți păgubiti prin luarea de basă a contribuției și nu dispunú de documente seu date positive pentru documentarea adevératului venitú, după-ce mai departe în număróse casuri va trebui se se statoréscă valórea venitulú regalilor, care pentru folosința nesuficientă au datú venitú: din aceste cauze este neapératú de lipsă să se iee de basă o cheiá minimală, care în lipsă de alte documente să ducă în ultima analiză la soluțiune.

O astfel de cheiá minimală credemú noi că este venitulú regalú luatú în calculú diametralú, care ilú căpétámú dividândú venitulú pusú sub contribuția dintr'unú comitatú cu numărulú locuitorilorú din același comitatú.

Pentru explicarea acestui calculú alăturámú aici 1% tabelele venitelorú regale pro 1886 din 15 comitate ardelenescé, în care în fiă-care comitatú este ținutá în evidență partea din venitulú regalú diametralú ce se vine pe unú locuitorú. Înaltulú guvernú, fiindú în posesiunea tuturorú datelorú oficiale, ușorú va puté calcula venitulú în chipulú mai susú arétatú pe ciclulú de ani dela 1882—1886 și apoi să-și pună la dispoziți publică ca actú oficialú.

În acele comune asáder', unde pentru pedeci oficiale s'eu de altá natură dreptulú regalú n'a fostú folositú deajunsú seu proprietarulú nu poté documenta seu cu proprietatele nu poté docu- după dreptulú seu regalú unú venitú anualú mai mare decâtú acela, care s'a luatú de basă la stabilirea contribuției, acolo proprietarulú se aibă dreptulú de a pretinde ca desdaunare minimală, care resultă din numărulú locuitorilorú și din media venitulú după drepturile regale din întregulú comitatulú.

Stabilirea acestui minimú ar îndrepta între marginile posibilității pagubele con-

tribuției și mai are și avantajulú acela, că pe basa lui se poté calcula și suma maximală a desdaunării totú atâtú de bine, precum a făcutú o motivare proiectului pe basa contribuției, și astfelú poté servi ca basă sigură a operațiunii financiare ce se va face pentru rěscumpărarea dreptulú de sarcimă.

Premiéndú acestea ne luámú voea a piopune modificarea §-ului 3 din proiectulú de desdaunare în următorulú textú:

1. Reclamândú reprezentantulú erarului, desdaunarea se poté stabili în sumă mai mică ca aceea, care resultă din venitulú declaratú sub contribuția.

Decă se dovedesco, că venitulú dreptului regalú în anii 1882—1886 a fostú mai puținú decâtú a fostú declaratú seu statoritú pentru plățirea contribuției.

2. Reclamândú proprietarii, desdaunarea se va statori în sumă mai mare decâtú aceea, care resultă din venitulú declaratú sub contribuția:

a) decâtú proprietarulú a cumpératú dreptulú regalú și în legătură cu elú s'a cumpératú, fiă dela erarú, fiă dela alții, și clădirile și lucrurile intravilane necesare la exercierea dreptului, este proprietarulú îndreptățitú pe care și desdaunarea simultană a imobililorú aparținétore dreptului de sarcimăritú nu poté fi mai mică ca prețulú lorú de cumpărare.

b) decâtú proprietarulú poté dovedi prin acte scrise vrednice de credință seu prin date positive, că venitulú seu a fostú mai mare ca celú declaratú seu statoritú din oficiu pentru stabilirea contribuției pro 1882—1886. În asemenea casuri, însé, proprietarulú este asimená aduse, ca după plusulú venitulú doveditú pe 1882—1886 se se subtragă din desdaunare și plusulú contribuției pe acestú anú, decâtú nu antecesorulú seu în dreptú, ci elú seu unú plenipotențiatú alú seu a făcutú declarațiá falsă.

c) decâtú proprietarulú dela 1882—1886 pentru pedeci făcute de autorități politice n'a folositú dreptulú regalú seu decâtú după dreptulú folositú nu s'a stabilitú venitulú; în s'firsitú decâtú pentru documentarea venitulú adevératú proprietarulú n'are acte seu date vrednice de credință: în aceste casuri poté pretinde, ca se fiă desdaunatú pe basa medie, care resultă din venitele regale puse sub contribuția în întregulú comitatulú și din numărulú locuitorilorú din comuna respectivă. —

(Va urma.)

România și Expozițiunea din Parisú.

Membrii comitetului naționalú în numărú de 30 s'au întrunitú în s'era de 17 Septemvrie la principele George Bibescu, președintele acelu comitetú.

Între altele amintimú, că adunarea, avéndú în vedere procurarea speselorú trebuincioșe, a hotărítú în scopulú acesta luarea urmátorelorú mijloce:

1. Deschiderea unei subscripțiuni publice. 2. Organizarea unei loterii, cu consimțimentulú guvernului. 3. Darea de serbări și reprezentații teatralo. 4. Mijlocirea pe lângă comune, pentru a se ruga se contribuie la opera de față.

Mai mulțú membri presentú ceréndú ca subscrierea se se încépă de cătră membrii comitetului, o listă a fostú deschisă imediatú și s'a subscrisú suma de 10,000 franci.

Fiă-care membru a luatú însărcinarea de a complecta câte o listă de subscripțiune.

A doua cestiune de desbătutú a fostú organizarea lucrărilor. După unú proiectú aprobatú de adunare: Expozițiunea va cuprinde 3 secțiuni; fiă-care secțiune va

fi condusă de cătră unú comitetú compusú din omeni competenți, cari vorú alege unú președinte. În acestú modú lucrarea va fi împărțită, și fiă-care va lucra în sfera sa.

SCRIRI TELEGRAFICE.

Viena, 4 Octomvrie. Erú la 9 ore antemeridiane a sositú aici împératulú Wilhelm alú Germaniei și a fostú primitú conformú programului. Monarchii s'au sărutatú în modulú celú mai cordialú de trei ori. După unú timpú de corónă și pe archiducú i-a sărutatú împératulú germanú de doué ori. Între aclamațiunile sgomotóse ale imensei mulțimii au intratú ambii monarchii în curtea palatului, unde furá salutați de împérátessa, princesa de corónă și de dómnele archiducese. Împératulú Germaniei a primitú îndată în apartamentele sale pe ministrulú de esterne contele Kalnoky, care a avutú o audiență de o oră. Mai târziu a primitú pe ministrulú președinte Tisza.

La anéđú împératulú Germaniei a făcutú visite archiducilorú și a cercetatú Academia de bele-arto. Mai târziu a primitú în palatulú de Coburgú și pe ministrulú Tisza în audiență privată. La 4 ore a fostú mare prândú la care a luatú parte întréga casá domni-tóre austriacă. S'era concertú strălucitú la curte. Împératulú Wilhelm a agrăitú multe persóne, în deosebi a conversatú multú timpú cu contele Iuliu Andrassy. După concertú s'a servitú ceaiulú.

Berlinú, 4 Octomvrie. — Ordonanța guvernului francesú privitóre la străinú se consideră aici unanimú ca o represaliá în contra Germaniei și a Italiei.

Berlinú, 4 Octomvrie. — Consilierulú Geffcken va fi adusú în curândú la Berlinú. Se asigură că împératulú Wilhelm a fostú la începutú în contra urmării lui Geffcken, și Bismarck a trebuit se amenințe cu demisiunea sa spre a dobândi consimțimentulú împératului.

Cursulú pietei Brașovú
din 4 Octomvrie st. n. 1888.

Banote românesce	Cump.	9.30	Vénd.	9.34
Argintú românesc	„	9.25	„	9.28
Napoleon-d'or	„	9.58	„	9.60
Lire turcesce	„	10.88	„	10.90
Imperial	„	5.78	„	5.90
Galbini	„	5.70	„	5.74
Seris. fonic. „Albina“ 6%	„	101.—	„	—
„ „ „ 5%	„	98.—	„	98.50
Ruble rusesce	„	128.—	„	129.—
Discontulú	„	6 1/2—8%	pe anú.	

Cursulú la bursa de Viena
din 3 Octomvrie st. n. 1888.

Renta de aurú 4%	99.90
Renta de hárta 5%	90.—
Imprumutulú căilorú ferate ungare	146.25
Amortisarea datoriei căilorú ferate de ostú ungare (1-ma emisiune)	97.50
Amortisarea datoriei căilorú ferate de ostú ungare (2-a emisiune)	—
Amortisarea datoriei căilorú ferate de ostú ungare (3-a emisiune)	112.50
Bonuri rurale ungare	104.50
Bonuri cu clasa de sortare	104.50
Bonuri rurale Banatú-Timișú	104.50
Bonuri cu cl. de sortare	104.50
Bonuri rurale transilvane	104.50
Bonuri create-slavone	104.—
Despágubirea pentru dijma de vinú ungrescú	99.75
Imprumutulú cu premii ungrescú	130.25
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedimului	123.25
Renta de hárta austriacă	81.15
Renta de argintú austriacă	82.10
Renta de aurú austriacă	110.30
Losuri din 1860	140.—
Acțiunile băncii austro-ungare	875.—
Acțiunile băncii de creditú ungare	301.50
Acțiunile băncii de creditú austr.	308.10
Galbenú împératescú	5.74
Napoleon-d'or	9.60 1/2
Márcú 100 imp. germane	57.57 1/2
Londra 10 Livres sterlinge	121.95

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ a 5 cr. se potú cum-péra în tutungeria E. Gross, în librăria Nicolae Ciurecu și Adolf Albrecht.

Editor și Redactorú responsabilú:
Dr. Aurel Mureșianu.

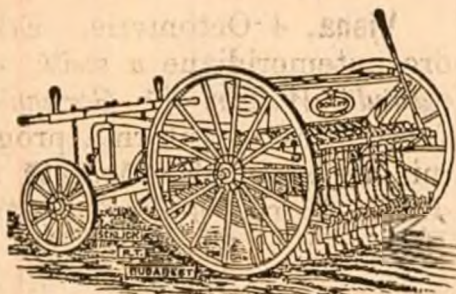
Turnătoria de feru și fabrica de mașini a lui SCHLICK

SOCIETATE PE ACȚII

FABRICA ȘI DIRECȚIUNEA :
VI. Aeußere Waitznerstrasse 1696/1699.

Budapesta

BIROULU IN ORAȘU ȘI DEPOSITULU :
VI. Waitznering 57.

Mașini de sēmēnatu în brazdă „TRIUMPH“ și „HALADAS“ patentate ale lui SCHLICK.

Mașini de sēmēnatu care împrăștie grăunțele ;

Pluguri patent. ale lui Schlick cu 2 și 3 fiare

Pluguri-Rayol patent. ale lui SCHLICK.

Pluguri cu unu feru originale Schlick și Vidats,

Unelte agricole, grape, fărimateori de bulgari,

Tocători, tăietori de sfeece, mașini pentru mustu de sfeeclă, batose de perumbu, (cucuruzu) Mori pentru fărimateu.

Garnituri de treieratū cu vaporu și cu vērteju (Göpel).

Mori pentru curățitu, Mori pentru măcinatū.

Părți aparținătoare de tōte sistemele de pluguri pentru rezervă se află la depositū.

Prețurile cele mai eftine. — Condițiunile de plată forte favorabile. — Prețuri-Curente la cerere gratis și franco.

OBSERVARE.

Ne onorăm a aduce la cunoșcința p. t. D-lorū Clienti, că de și amū mutatū partea cea mai mare a birourilor nōstre ce se aflau în Budapesta VI., Waitzner-Boulevard No. 57, în etablissementul fabricei nōstre aflătorū: **Budapesta, VI., Aeußere Waitznerstrasse Nru 1696—99**, totuși susținemū în interesul și pentru comoditatea onor. d-ni clientū unū birou în orașu, în localitatea de până acum, unde se află unū depositū cu tōte produsele nōstre de obiecte pentru didiri și de mașini agricole.

Cu înaltă stimă

28,18—15

Direcția turnătoriei de feru și a fabricei de mașini a lui Schlick, societate pe acții.

ZIUA PENULTIMA

!!! NOUE LOSURI SĒRBESCI PE TABACU.

Prețulu emisiunei fi. 6.50 v. a. bucata.

Insinuări la subscripțiune se primescū încă numai până la **6 Octomvrie a. c. înainte de amēdi la 12 ore.**

Pentru fiăcare losu subsemnatū se plătesce anticipativu

fi. 2.50, restulū de 4 fi. este a se plăti numai când se predă losulū originalū, adecă dela **15—25 Octomvre a. c.**

65 de ani jōcā losulū și este provēdutū cu cāștiguri principale de

franci	300,000	în aurū.
„	250,000	
„	200,000	

și în timpulū de 65 de ani cātū jōcā, pe lângā cāștiguri de

franci	75,000
„	50,000
„	40,000 separatū încă cu 65 cāștiguri principale de cāte

franci 100,000 în aurū.

Imprejurarea că celū mai micū cāștigū este deja astādi egalū cursului de emisiune, ér în cursulū timpului va deveni de trei ori mai mare, face ca aceste losuri se fiā recomandabile și pentru aședarea de capitalū.

Deōrece aceste nouē losuri sērbesci pe tabacū oferā pe lângā cea mai mare siguranță posibilā și șanse de cāștigū până acum neîntrecute, se pōte prevedē, și atragū atențiunea asupra împrējurării, că la împărțirea bucățilorū subscrise vorū fi preferiți acei subscribenți a cărorū insinuări s'au făcutū mai de timpuriu.

Până una alta dau avansū pe aceste losuri precum și pe totū felulū de losuri, efecte, hārtii de valōre, monete pentru 6% pro anno.

Cu distinsā stimă

Iacob L. Adler

casă de bancă și de schimbū

Brașovū.

Sosirea și plecarea trenurilor și postelorū în Brașovū.

I. Plecarea trenurilor:

1. Dela Brașovū la Pesta:

Trenulū de persoane Nr. 307: 7 ore 10 de minute sēra.

Trenulū mixtū Nr. 315: 4 ore 10 minute dimineța.

2. Dela Brașovū la Bucuresci:

Trenulū acceleratū Nr. 302: 5 ore 37 minute dimineța.

Trenulū mixtū Nr. 318: 1 orā 55 minute dupā amēdi.

II. Sosirea trenurilor:

1. Dela Pesta la Brașovū:

Trenulū de persoane Nr. 308: 9 ore 46 minute înainte de amēdi.

Trenulū mixtū Nr. 316: 9 ore 52 minute sēra.

2. Dela Bucuresci la Brașovū:

Trenulū mixtū Nr. 317: 2 ore 32 minute dupā amēdi.

Trenulū acceleratū Nr. 301: 10 ore 12 minute sēra.

A. Plecarea postelorū:

a) Dela Brașovū la *Rēșnovū-Zernești-Branā*: 12 ore 30 m. dupā amēdi

b) „ „ „ *Zizini*: 4 ore dupā amēdi.

c) „ „ „ în *Sēcuime* [S. Georgi]: 1 orā 30 minute nōptea.